

Masz prawo poskarżyć się na lekarza. Jeżeli w trakcie leczenia zostałeś poszkodowany, możesz dochodzić swoich praw także przed sądem . Sprawdź, jak to zrobić.

Każdy z nas ma prawo do ochrony życia i zdrowia, a także równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych z publicznych środków. Gwarantuje to Karta praw pacjenta, przygotowana w oparciu o zapisy konstytucji i obowiązujących ustaw. Warto o tym pamiętać, zwłaszcza kiedy uważasz, że twoje prawa nie są należycie przestrzegane. Dziś w Poradniku podpowiadamy, jakie prawa ci przysługują oraz w jakich sytuacjach i do kogo możesz się zwrócić z problemem.

Ty decydujesz

Podstawową kwestią jest świadoma zgoda pacjenta na wszelkie działania medyczne. Masz więc prawo nie zgodzić się na nie lub je wstrzymać. O ewentualnych następstwach twojej decyzji powinieneś zostać rzetelnie poinformowany.

W przypadku kiedy nie jesteś zdolny do wyrażenia swojej woli, a konieczna jest natychmiastowa interwencja medyczna, lekarze mają prawo sami zdecydować o podjęciu leczenia, chyba że wcześniej nie wyraziłeś na to zgody. Przyzwolenie na operację w celach leczniczych lub diagnostycznych, poddanie się eksperymentalnej metodzie leczenia lub diagnostyki oraz na udział w eksperymencie medycznym do celów naukowych musisz wyrazić na piśmie. Może tego dokonać twój przedstawiciel ustawowy.

Masz prawo zastrzec pobierania po śmierci tkanek, narządów lub komórek. Jeśli jest możliwość zastosowania alternatywnych sposobów leczenia, do ciebie należy podjęcie decyzji o wyborze jednego z nich.

Żądaj informacji

Każda osoba ubezpieczona w NFZ ma prawo wyboru lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. Jeśli ukończyłeś 16 lat, możesz osobiście dowiadywać się o stan zdrowia. Lekarz ma obowiązek udzielić ci informacji dotyczących rozpoznanej choroby, proponowanych metod diagnostycznych i leczniczych, możliwych do przewidzenia następstw ich stosowania oraz o wynikach leczenia i rokowaniach.

Nawet jeśli rokowania są złe, masz prawo o tym wiedzieć. Jednak biorąc pod uwagę dobro chorego, lekarz może przekazać ci niepełne informacje. W takich przypadkach musi jednak poinformować o wszystkim osobę upoważnioną.

Zmień lekarza

Jeżeli masz zastrzeżenia do pracy lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, masz prawo wybrać innego. Jednak pamiętaj, że zmiana może nastąpić nie częściej niż dwa razy w roku kalendarzowym - w przypadku każdej następnej musisz zapłacić 80 zł - nie dotyczy to zmiany miejsca zamieszkania i sytuacji, gdy wybrany lekarz zaprzestał udzielania świadczeń.

Prawa w szpitalu

W sytuacji gdy twoje życie lub zdrowie są zagrożone, masz prawo do natychmiastowego uzyskania pomocy w każdym zakładzie opieki zdrowotnej. Dotyczy to także tych, którzy nie są ubezpieczeni. Osoby takie powinny zwrócić się do prezydenta, burmistrza lub wójta o objęcie ubezpieczeniem - może to zrobić w ich imieniu zakład opieki zdrowotnej. Za leczenie zapłaci wówczas budżet państwa.

Podczas pobytu w szpitalu możesz liczyć na uzyskanie środków farmaceutycznych, materiałów medycznych i odpowiednie wyżywienie. Możesz wypisać się na własne żądanie, uzyskując od lekarza informację o możliwych następstwach tej decyzji. Masz prawo do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej sprawowanej przez kogoś bliskiego, kontaktu osobistego i telefonicznego z osobami z zewnątrz, informacji o stanie zdrowia, udostępnienia dokumentacji medycznej, ochrony danych w niej zawartych, poszanowania godności i opieki duszpasterskiej.

Często się zdarza, że badania lekarskie i zabiegi są dla pacjenta krępujące. Wówczas lekarze i pielęgniarki muszą się wykazać szczególnym wyczuciem i delikatnością oraz poszanowaniem twojej intymności. W takich badaniach powinien uczestniczyć tylko niezbędny personel medyczny. Na obecność innych osób konieczna jest zgoda zarówno twoja, jak i lekarza.

Musisz jednak pamiętać, że jeśli przebywasz w klinice, szpitalu lub innej placówce, w której kształcą się studenci, lekarze lub inny personel, twoje przyzwolenie nie jest konieczne. Co innego w przypadku, gdy takie badanie ma wyłącznie charakter dydaktyczny - wówczas musisz wyrazić na nie zgodę.

Co z tajemnicą

Lekarza obowiązuje tajemnica lekarska (w przypadku młodszych dzieci powiadamiani są ich opiekunowie). Są jednak sytuacje, w których lekarz może przekazać wiadomości o stanie zdrowia postronnym osobom.

- Gdy jej zachowanie stanowi niebezpieczeństwo dla twojego życia lub zdrowia.
- Kiedy sąd, prokurator lub zakład ubezpieczeń żąda od lekarza ujawnienia danych i jest to niezbędne w toczącym się postępowaniu.
- Gdy badanie lekarskie zostało przeprowadzone na żądanie uprawnionych do tego instytucji lub sam zgodziłeś się na ujawnienie tajemnicy.

Skieruj skargę

Gdy się leczysz i uważasz, że zostałeś poszkodowany, możesz dochodzić swoich praw. W zależności od sytuacji skargi kieruj do osób lub instytucji, które mają obowiązek wszystko wyjaśnić.

- Przysługuje ci prawo do złożenia skargi na działanie przychodni lub szpitala. Informacja na temat dni i godzin, w których możesz ją wnieść, powinna się znajdować w każdym punkcie opieki zdrowotnej, który działa w ramach ubezpieczenia. Musi ona być wywieszona w widocznym miejscu. Masz prawo żądać pisemnego potwierdzenia wniesienia zażalenia. Jeśli dotyczy ono niewłaściwego zachowania personelu medycznego (np. lekarza, pielęgniarki lub rejestratorki), najpierw interweniuj u bezpośredniego przełożonego tego pracownika: w szpitalu jest nim ordynator, w przychodni - kierownik.

Jeśli chodzi o sprawy związane z uzyskaniem finansowego zadośćuczynienia od konkretnej placówki służby zdrowia, żądanie musisz kierować do dyrektora oraz do firmy, która tę placówkę ubezpiecza. Dobrze o tym wiedzieć, ponieważ każda jednostka służby zdrowia ma obowiązek ubezpieczenia się od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych. Na twoje żądanie każdy świadczeniodawca powinien podać nazwę i adres ubezpieczającej go firmy. Taką informację otrzymasz także, zgłaszając się do oddziału wojewódzkiego NFZ.

- Jeśli jesteś ubezpieczony, możesz zwrócić się także do Biura Praw Pacjenta lub rzecznika w oddziale wojewódzkim NFZ właściwym ze względu na miejsce, w którym twoim zdaniem doszło do naruszenia. Skargi najlepiej składać na piśmie. Te dotyczące spraw nieskomplikowanych rozpatrywane są w terminie do 30 dni. Jeśli jednak konieczne jest pośrednictwo innych instytucji, termin ten się wydłuża.

Pamiętaj, że rzecznik praw pacjenta czuwa nad przestrzeganiem praw w placówkach służby zdrowia, wskazuje tryb postępowania, jeśli te prawa są naruszane, udziela odpowiedzi na skargi i pytania pacjentów oraz interweniuje w przychodniach i szpitalach.

- Pacjenci przychodzą do nas, kiedy spotykają się z niechęcią związaną z wystawianiem skierowań, odmową przyjęcia do szpitala - mówi Jadwiga Styczeń, pomorski rzecznik praw pacjenta NFZ w Gdańsku. - W zasadzie główny problem stanowi dostępność usług medycznych i kolejki oczekujących na wizytę u specjalisty czy zabieg w szpitalu. Najpierw prowadzimy postępowanie wyjaśniające, staramy się znaleźć podstawę prawną do działania.

Do rzecznika nie można zgłaszać się ze sprawami dotyczącymi postępowania lekarskiego. Dotyczy to wszystkich przypadków zastrzeżeń co do sposobu leczenia, np. błędnej diagnozy, zastosowania niewłaściwych leków czy też długotrwałego leczenia. W takiej sytuacji poskarż się - właściwemu terytorialnie - rzecznikowi odpowiedzialności zawodowej, działającemu przy izbie lekarskiej.

Sprawa w sądzie

Kiedy twoje prawa zostaną naruszone wskutek czyjegoś błędu, wówczas można mówić o naruszeniu dóbr osobistych. Możesz więc wystąpić do sądu o zadośćuczynienie finansowe za doznaną krzywdę lub o zasądzenie odpowiedniej kwoty na wskazany przez siebie cel społeczny. Takim naruszeniem jest także złamanie tajemnicy lekarskiej.

Odwołaj się

Jeśli nie masz pieniędzy na leczenie, a Narodowy Fundusz Zdrowia nie chce pokryć jego kosztów, spróbuj się odwołać. Pamiętaj, że masz na to miesiąc. Pismo skieruj do dyrektora oddziału NFZ. Jeśli twój wniosek został po raz kolejny negatywnie rozpatrzony, dyrektor ma ustawowy obowiązek skierowania sprawy do sądu rejonowego najpóźniej w ciągu dwóch tygodni. Następnie wniosek trafi do sądu ubezpieczeń, do wydziału ubezpieczeń społecznych.

Jeśli zostanie rozpatrzony negatywnie, możesz skierować sprawę do sądu okręgowego. Na tym jednak nie koniec. Jeśli nadal nie doczekałeś się pozytywnego rozpatrzenia, możesz zawiadomić Sąd Najwyższy. Musisz jednak wiedzieć, że to już ostatnia deska ratunku w polskim ustawodawstwie. Po wyczerpaniu tych wszystkich możliwości pozostaje ci skierowanie sprawy do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Lekarz odpowiada

Za swoje błędy lekarz odpowiada na trzy sposoby, w zależności od przewinienia, jakiego się dopuścił wobec ciebie:

- zawodowo: za popełnienie tzw. przewinienia zawodowego. Skutkiem jest orzeczenie kary dyscyplinarnej (upomnienia, nagany, a nawet czasowego lub trwałego pozbawienia prawa do wykonywania zawodu).
- cywilnie: za wyrządzenie szkody majątkowej albo krzywdy (dot. życia, zdrowia, wolności, dobrego imienia, kultu osoby zmarłej). Skutkiem jest konieczność zapłacenia odszkodowania (w przypadku szkody) lub zadośćuczynienia (w przypadku krzywdy).
- karnie: za popełnienie przestępstwa (określonego prawem). Skutkiem jest orzeczenie kary: pozbawienia wolności, ograniczenia wolności lub grzywny.

za:Polska(Joanna Surażyńska, Edyta Łosińska)